

ОСОБЛИВОСТІ ЗАСТОСУВАННЯ ГРАВІТАЦІЙНИХ МОДЕЛЕЙ ПРИ АКТИВІЗАЦІЇ ТРАНСКОРДОННОГО СПІВРОБІТНИЦТВА

Доц. Лукаш О.А.

В сучасній економіці принципи гравітаційної моделі застосовуються при вивченні зовнішньоторговельних зв'язків між країнами. Згідно з такою моделлю стверджується, що обсяг двосторонніх торговельних потоків прямо пропорційний розміру економік і обернено пропорційний відстані між ними та іншим торговельним бар'єрам.

Відповідно до принципу застосування гравітаційної моделі для дослідження процесів активізації транскордонного співробітництва: сила взаємодії (інтенсивність співпраці) між регіонами, що беруть участь у транскордонному співробітництві, буде тим більшою, чим більшою є їх величина (значущість) і чим меншою є відстань між ними (або між їх адміністративними центрами).

При застосуванні принципу гравітаційної моделі для здійснення транскордонного співробітництва двома основними факторами, які впливають на силу взаємодії (інтенсивність співпраці) згідно з визначенням є фактор величини регіонів і фактор відстані між ними. Як другорядні фактори, які можуть коригувати в позитивному чи в негативному напрямі дію фактору відстані, можуть бути налагодженість транспортного сполучення між регіонами, розвиненість транспортних магістралей, спрощеність (ускладненість) перетину кордону і т.д.

Окрім зазначених двох факторів, які визначають інтенсивність «гравітаційного тяжіння» між регіонами, існує низка питань і особливостей щодо застосування гравітаційної моделі для транскордонного співробітництва. Пропонуємо дослідити деякі з них: траєкторія «гравітаційної» співпраці; тип «гравітаційної» співпраці; фактори посилення/зменшення гравітаційного тяжіння між регіонами; відповідність транскордонного співробітництва гравітаційній моделі.

Таким чином, можна зробити висновок як про доцільність, так і про спірність застосування гравітаційних моделей в економічних дослідженнях взагалі та, зокрема, при дослідженні транскордонної співпраці. З одного боку, даний метод є доволі специфічним і не достатньо обґрунтованим для застосування, з іншого – він дозволяє моделювати різноманітні ситуації соціально-економічних процесів для прийняття ґрунтовних рішень у сфері економіки. Тому при використанні даного методу необхідним є для кожного конкретного прикладу робити обрахунки дії гравітаційного закону для певного напрямку транскордонної співпраці між регіонами моделювати таку співпрацю у відповідності до принципів гравітаційних моделей.

Економічні проблеми сталого розвитку: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О. Ф. (м. Суми, 24–26 квітня 2013 р.): у 4 т. / за заг. ред. О. В. Прокопенко. – Суми : Сумський державний університет, 2013. – Т. 3. – С. 219-220.